

דרשת הפסוק והימים האלה נזכרים ונעשים

הסוגיה השנייה במסכת מגילה

שאול יונתן וינגורט

הסוגיה השנייה במסכת מגילה פותחת וחותמת בפסוק שמזכיר את ימי הפורים ואת קריאת המגילה: "והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, ועיר ועיר". פתיחת הסוגיה וסיומה הן דרשות מתוך הפסוק, ובמובן מסוים אנו מתייחסים לפסוקים במגילה כאל פסוקים בתורה, ואנו דורשים את המגילה כמו שאנו דורשים את פסוקי התורה.

בפתיחת הסוגיה (2:1, ב, ב: בשלמא – טבריא) באו דברי רבי יהושע בן לוי, שדורש מסוף הפסוק שצריך לשמור את ימי הפורים לפי העיר העיקרית, ולפיכך: "כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נידון בכרך", וכן דרשו בסיום הסוגיה (6:7, א: והשתא – ג, ב: שבתורה) את המילים "משפחה ומשפחה", שכולם צריכים לשמוע את קריאת המגילה, וכן דנה הגמרא במצות קריאת המגילה מול שאר המצוות. במרכז הסוגיה (3:4, ב, ב: ואמר רבי ירמיה – ג, א: שמינה מינאי) שלש מימדות של רבי ירמיה ויש אומרים של רבי חייא בר אבא. ונראה, כי הן שופכות אור על קריאת המגילה.

החלק הראשון: כרך וכל הסמוך לו

הסוגיה פותחת (1) בהבנה, שהפסוק (אסתר ט, כח) "מדינה ומדינה ועיר ועיר" מצביע על כך שיש מדינות וערים שונות, ולפיכך – המילים "מדינה ומדינה" באו כדי לחלק בין מוקפות חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש, והמילים "עיר ועיר" באו לחלק בין שושן לשאר עיירות. ואולם, רבי יהושע בן קרחה מקשה על הבנה זו, שכן התנא של המשנה סבור שיש ללמוד בגזירה שווה ("פרזי פרזי", מזמן כיבוש הארץ) את החילוק בין עיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון לשאר הערים, ומה טעם צריך הוא את הפסוק "מדינה ומדינה". לפיכך, אומר רבי יהושע בן קרחה, שצריך לדרוש מהפסוק "מדינה ומדינה ועיר ועיר" את דברי רבי יהושע בן לוי: כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו – נידון כרך.

ומפרש רבי ירמיה, ויש אומרים רבי חייא בר אבא, שאנו מחשיבים את הכרך כמתפשט עד מרחק של מיל מקצהו (2000 אמה, כ-960 מטר). ומציינים בגמרא, שמרחק זה הוא המרחק בין העיר חמתן לעיר טבריא, ובוזו ביארו כמה הוא "מיל".

מרכז הסוגיה: שלש מיצרות של רבי ירמיה ויש אומרים רבי חייא בר אבא

רבי ירמיה, ויש אומרים רבי חייא בר אבא אומר: "מנצפ"ך - צופים אמרום". כלומר, את האותיות הסופיות (סזקףך) אמרו הנביאים. אמנם, הגמרא איננה מקבלת בפשטות את הדברים, שכן נאמר בפסוק (ויקרא כז, לד) "אלה המצות" ולא אחרות - שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, וכן קשה מכך שאמר רב חסדא: מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין, ומשמע שכבר בזמן נתינת התורה היתה אות מ"ם סתומה, ולפיכך צריך היה להעמידה בנס. ומשיבה הגמרא, שאכן היו אותיות סתומות, אך לא ידעו איזו אות נמצאת באמצע תיבה ואיזו אות נמצאת בסוף תיבה, ובאו הנביאים ותיקנו שאותיות הפתוחות יהיו באמצע תיבה, והאותיות הסתומות יהיו בסוף תיבה. אמנם, קשה גם על פירוש זה, שהרי "אין נביא עתיד לחדש דבר מעתה", וממילא הנביאים לא תיקנו שהאותיות הסתומות יהיו בסוף התיבה. ומשיבה הגמרא, שאכן ידעו בתחילה שהאותיות הסתומות הן בסוף התיבה, אלא: שכחום (כמהלך הירורות), וחזרו (הנביאים) ויסדום.

אמר רבי ירמיה, ויש אומרים רבי חייא בר אבא: תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי רבי אליעזר ורבי יהושע, תרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי, ונודעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתריי לבני אדם?! עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגליתי סתריך לבני אדם. גלוי וידוע לפניך, שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי, שלא ירבו מחלוקת בישראל. ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים, יצתה בת קול ואמרה לו: דַּיָּךְ. מה טעם? משום שיש בכתובים את קץ המשיח.

בגמרא דנו על האמירה שתרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו, והרי אמר רב איקא בר אבין בשם רב חננאל בשם רב, שהפסוק שנאמר בספר נחמיה (ח, ח) "ויקראו בספר תורת האלהים, מפורש, ושום שכל, ויבינו במקרא" פירושו, שעזרא קרא בתורה, ותרגם אותה. ומשיבה הגמרא: שכחום, וחזרו ויסדום.

עוד שואלת הגמרא, מדוע בתרגומו של אונקלוס לתורה לא הזדעזעה הארץ, ואילו בתרגומו של יונתן לנביאים הזדעזעה ארץ ישראל. ומשיבה הגמרא, שמה שכתוב בתורה הוא מפורש, אך בנביאים ישנם דברים לא מפורשים, ורק בזכות התרגום אנו מבינים אותם. כדוגמה לכך מביאה הגמרא את הפסוק (זכריה יב, יא) "ביום ההוא יגדל המספד בירושלם, כמספד הדרדימון בבקעת מגידון", ואמר על כך רב יוסף: אלמלא התרגום של המקרא הזה, לא הייתי יודע את פירושו. ומהו התרגום? ביום ההוא יגדל המספד בירושלם, כמו המספד של אחאב בן עמרי, שהרג אותו הדרדימון בן טבריימון ברמות גלעד, וכמו המספד של יאשיה בן אמון, שהרג אותו פרעה נכה בבקעת מגידו.

המימרא הבאה של רבי ירמיה, ויש אומרים רבי חייא בר אבא, היא על הפסוק (דניאל י, ז) "וראיתי אני דניאל לבדי את המראה, והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה, אבל חרדה גדולה נפלה עליהם, ויברחו בהחבא". "האנשים" עליהם מדובר בפסוק הם חגי זכריה ומלאכי, שבמובן מסוים היו עדיפים מדניאל, שכן הם היו נביאים ואילו דניאל לא היה נביא, אך הוא היה עדיף מהם במובן מסוים, שכן הוא ראה את המראה, ואילו הם לא ראו אותו. בגמרא דנו בשאלה - אם האנשים לא ראו את המראה, מדוע הם נבעתו וברחו? ומשיבה הגמרא: למרות שהם לא ראו, המזל שלהם ראה.

ומוסיפה הגמרא, שבאופן כללי כל מי שמפחד, גם אם איננו יודע למה, מזלו בוודאי רואה דברים שהוא איננו רואה. מה תקנתו של מי שמפחד מבלי שהוא יודע למה? יקרא קריאת שמע. ואם הוא עומד במקום הטנופת, שיזוז ממקומו ארבע אמות, ואם אינו יכול לזוז שיאמר כך: 'העז שנמצאת אצל הטבח שמנה יותר ממני', וילכו המזיקים ויזיקו לעז במקום להזיק לו.

החלק השלישי: מקרא מגילה ותלמוד תורה

בהמשך לחלק הראשון בו דרשנו את הפסוק "מדינה ומדינה", באה עכשיו הדרשה על המילים בהמשך הפסוק: "משפחה ומשפחה". לדברי הגמרא באו מילים אלו כדי שנדרוש מהם את דברי רבי יוסי בר חנינא: להביא משפחות כהונה ולויה, שמבטלים עבודתם ובאים לשמוע מקרא מגילה, וכך אמר רב יהודה בשם רב: כהנים בעבודתם, ולוים בדוכנם, וישראל במעמדם – כולם מבטלים עבודתם, ובאים לשמוע מקרא מגילה. וכך גם שנינו בכרייתא: "כהנים בעבודתם, ולוים בדוכנם, וישראל במעמדם – כולם מבטלים עבודתם, ובאים לשמוע מקרא מגילה". ומכך שמבטלים אפילו את עבודת הקרבנות כדי לשמוע קריאת מגילה, מגיע הסמך לכך שבבית רבי מבטלים תלמוד תורה ובאים לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר מעבודה, ומה עבודה שהיא חמורה מבטלים, תלמוד תורה לא כל שכן?!

הגמרא מקשה על מה שאמרנו שתלמוד תורה חמור מעבודה מהפסוק (יהושע ה, יג) "ויהי בהיות יהושע ביריחו, וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו ... ויאמר: לא, כי אני שר צבא ה', עתה באתי. ויפל יהושע אל פניו ארצה וישתחו".

[בדרך אגב, שואלת הגמרא כיצד יהושע שאל בשלומו, והרי אמר רבי יהושע בן לוי: אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בלילה, חיישינן שמא שד הוא! ומיישבת הגמרא, שכיוון שהמלאך אמר לו שהוא שר צבא ה', ברור לנו שהוא לא הוציא שם שמים לבטלה.]

ומפרשת הגמרא את דברי המלאך – אמר לו: אמש בטלתם תמיד של בין הערבים, ועכשיו בטלתם תלמוד תורה. אמר לו יהושע: על איזה מהן באת? אמר לו המלאך: "עתה באתי", על ביטול תורה. מיד (יהושע ה, ט) "וילן יהושע בלילה ההוא בתוך ... העמק", אמר רבי יוחנן: מלמד, שלן בעומקה של הלכה. ומכאן אמר רב שמואל בר אבון: גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידים, שנאמר "עתה באתי".

ומשיבה הגמרא, שלתלמוד תורה של רבים הרי הוא חמור יותר מהקרבת תמידים (ולכן המלאך אמר ליהושע עתה באתי), אך לתלמוד תורה של יחיד קל יותר מעבודה (ועל כך סמכו בית רבי שמבטלים תלמוד תורה ובאים לשמוע מקרא מגילה).

לאחר מכן, מקשה הגמרא על ההנחה שתורה של יחיד קלה מהקרבת התמיד, והרי שנינו "נשים במועד – מענות (הספד על המת. רש"י), אבל לא מטפחות (על לבן. רש"י). רבי ישמעאל אומר: אם היו סמוכות למיטה – מטפחות. בראשי חדשים בחנוכה ובפורים – מענות ומטפחות בזה ובוה, אבל לא מקוננות", ואמר רבה בר הונא: אין מועד בפני תלמיד חכם, כל שכן חנוכה ופורים. ומשמע, שאפילו יחיד שלמד תורה, הרי הוא נחשב יותר מהקרבת קרבנות בחול המועד, ומותר להספיד תלמיד חכם במועד. ומשיבה הגמרא, שכבוד תורה חמור אפילו כאשר מדובר בכבוד תורה של יחיד, אך תלמוד תורה של יחיד קל יותר מהקרבת תמידים, ולפיכך מבטלים תלמוד תורה כדי לשמוע מגילה.

רבא מצביע על ארבעה דברים שניתן להשוותם זה לזה: עבודה ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף, כפי שלמד רבי יוסי ברבי חנינא מהפסוק "משפחה ומשפחה"; תלמוד תורה ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף, כפי שסמכו של בית רבי על קל וחומר מעבודה; תלמוד תורה ומת מצוה – מת מצוה עדיף, שכן מבטלים תלמוד תורה להוצאת המת; עבודה ומת מצוה – מת מצוה עדיף, שכן שנינו: "ולאחותו – מה תלמוד לומר? הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, יכול יטמא? אמרת: לא יטמא. יכול כשם שאינו מיטמא לאחותו כך אינו מיטמא למת מצוה – תלמוד לומר ולאחותו: לאחותו הוא דאינו מיטמא, אבל מיטמא למת מצוה". אם כן, סתם מת אין מבטלים עבודה בשביל לקבור אותו, אך צריך להיטמא למת מצוה.

על בסיס הדברים שדוחים אחד את השני, שאל רבא: מקרא מגילה ומת מצוה איזה מהם עדיף? מקרא מגילה עדיף משום

פרסומי ניסא, או שמא מת מצוה עדיף - משום כבוד הבריות? אמנם, לאחר שהוא שאל, הוא פשט ואמר: מת מצוה עדיף, שכן גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה.

מקרא מגילה עומד מצד אחד מול לימוד התורה, ומן הצד השני מול כבוד הבריות. מצד אחד זו "מגילה" כחלק מכתבי הקודש, ומן הצד השני זהו "מקרא" אותו מעמידים מול הבריות.

«

נראה, כי המימרות של רבי ירמיה או רבי חייא בר אבא במרכז הסוגיה, על אף שהן נראות כאגדות שאינן קשורות למסכת, באו לומר שקריאת המגילה היא באמת משהו שעומד בין התורה לבין החכמים. במרכז הסוגיה אנו עסוקים בשאלת תפקיד הנביאים, כיצד מתרגמים את התורה, ומיהם הנביאים שעומדים ליד החכמים. הביטוי "שכחום וחזרו וייסודם" איננו בא לומר שהדבר הזה הוא מן התורה או מייסוד החכמים, אלא שבאמת אי אפשר לדעת. יש כאן ייסוד מחדש, אך יש כאן שכחה. קריאת המגילה היא בוודאי על סיפור שאירע מאוחר מהתורה, אך יש בה ממד של תורה, וניתן לדרוש את הפסוקים שבה.

יש מקום לדרוש גם את העובדה שיש שתי שיטות של מי המימרות הללו - או של רבי ירמיה או של רבי חייא בר אבא. רבי ירמיה הוא בוחן הגבולות, הוא זה ששואל מה עושים עם גזל שרגלו האחת בתוך חמשים אמה ורגלו השני מחוץ לחמשים אמה, ועל זה הוציאו אותו מבית המדרש (בבא בתרא נב, ב), וגם שם זה עצמו (ירמיה) מצביע על כך שרבי ירמיה משליך (רמי בארמית) את המקרים זה על זה, תוך כדי בחינת הגבולות. רבי חייא בר אבא מסמל את החיים, חייא, לעומת ההורים, בר אבא. האם מגילת אסתר שייכת לתקופת האבות, או שהיא שייכת לתקופת הבנים, לנביאים או לחכמים. היא נמצאת בין לבין, היא מהווה תרגום למה שהיה, ומקדימה את מה שיהיה. זו קריאת המגילה.

זו לשון הסוגיה על פי החלוקה המוצעת:

1. בשלמא לתנא דידן – היינו דכתיב (ט, כח) [וְהַיְמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנִעְשִׂים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה] מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר. מְדִינָה וּמְדִינָה – לחלק בין מוקפין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש, עיר ועיר נמי – לחלק בין שושן לשאר עיירות. אלא לרבי יהושע בן קרחה, בשלמא מדינה ומדינה – לחלק בין שושן לשאר עיירות, אלא עיר ועיר למאי אתא? אמר לך רבי יהושע בן קרחה: ולתנא דידן מי ניחא? כיון דאית ליה פרוזי מדינה ומדינה למה לי? אלא, קרא לדרשה הוא דאתא, וכרבי יהושע בן לוי הוא דאתא. דאמר רבי יהושע בן לוי: כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נידון כדרך.
2. עד כמה? – אמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: כמחמתן לטבריא, מיל. ולימא מיל! – הא קא משמע לן: דשיעורא דמיל כמה הוי – כמחמתן לטבריא.
3. ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: מנצפ"ך צופים אמרום. – ותסברא? והכתיב (ויקרא כז, לד) אֵלֶּה הַמִּצְוֹת, שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה! ועוד, האמר רב חסדא: מ"ם וסמ"ך שבלוחות (ג, א) בנס היו עומדין? – אין, מהוה הווי, ולא הווי ידעי הי באמצע תיבה והי בסוף תיבה, ואתו צופים ותקינן: פתוחין באמצע תיבה וסתומין בסוף תיבה. – סוף סוף אלה המצות – שאין נביא עתיד לחדש דבר מעתה! – אלא שכחום וחזרו ויסדום.
4. ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: תרגום של תורה – אונקלוס הגר אמרו מפי רבי אליעזר ורבי יהושע. תרגום של נביאים – יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי, ונודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתריי לבני אדם? עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגילתי סתריך לבני אדם; גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל. ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים, יצתה בת קול ואמרה לו: דייך! מאי טעמא – משום דאית ביה קץ משיח.
5. ותרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו? והא אמר רב איקא בר אבין אמר רב חננאל אמר רב: מאי דכתיב (נחמיה ח, ח) וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפְּרֹשֶׁת וְשׁוֹם שָׁקֶל וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא. ויקראו בספר תורת האלהים – זה מקרא, מפרש – זה תרגום, ושום שכל – אלו הפסוקין, ויבינו במקרא – אלו פיסקי טעמים, ואמרי לה: אלו המסורת. – שכחום וחזרו ויסדום.
6. מאי שנא דאורייתא דלא אודעוה, ואדנביאי אודעוה? – דאורייתא מיפרשא מלתא, דנביאי איכא מילי דמיפרשן, ואיכא מילי דמסתמן. דכתיב (זכריה יב, יא) ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הרך רמון כבקעת מגדון, ואמר רב יוסף: אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר: בימא ההוא יסגי מספדא בירושלם כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדרדרימון בן טבריימון ברמות גלעד, וכמספדא דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגידו.
7. וראיתי אני ונביאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדלה נפלה עליהם ויברחו בהחבא (דניאל י, ז). מאן נינהו אנשים? – אמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא: זה חגי זכריה ומלאכי, אינהו עדיפי מיניה, ואיהו עדיף מיניה. אינהו עדיפי מיניה – דאינהו נביאי, ואיהו לאו נביא. איהו עדיף מיניה – דאיהו חזא ואינהו לא חזו. – וכי מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעיתו? אף על גב דאינהו לא חזו – מזלייהו חזו.
8. אמר רבינא: שמע מינה, האי מאן דמיבעית – אף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי. מאי תקנתיה? ליקרי קריאת שמע. ואי קאים במקום הטנופת – לינשוף מדוכתיה ארבע גרמידי, ואי לא – לימא הכי: עיזא דבי טבחי שמינא מינאי.
9. והשתא דאמרת מדינה ומדינה ועיר ועיר לדרשה, משפחה ומשפחה למאי אתא? אמר רבי יוסי בר חנינא: להביא משפחות כהונה ולויה שמבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה. דאמר רב יהודה אמר רב: כהנים בעבודתן, ולוים בדוכנן וישראל במעמדן – כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה, תניא נמי הכי: כהנים בעבודתן, ולוים בדוכנן, וישראל במעמדן – כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה. מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר מעבודה. ומה עבודה שהיא חמורה – מבטלינן, תלמוד תורה – לא כל שכן?
10. ועבודה חמורה מתלמוד תורה? – והכתיב (יהושע ה, יג) וַיְהִי בַּהֲיֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירְיָחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהָנָה אִישׁ עֹמֵד לְגַדְדוֹ ... [וַיֹּאמֶר לֹא פִי אֲנִי שֶׁר צָבָא ה' עִתָּה בְּאֵתוֹ] וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֲרֻצָּה וַיִּשְׁתַּחוּ. והיכי עביד הכי? והאמר רבי יהושע בן לוי: אסור לדאם שיתן שלום לחבירו בלילה, חיישין שמא שד הוא! שאני התם דאמר ליה כי אני שר צבא ה'. – ודלמא משקרי? – גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה. אמר לו: אמש בטלתם תמיד של בין הערבים, ועכשיו בטלתם תלמוד תורה! – אמר לו: על איזה מהן באת? – אמר לו: עתה באתי. מיד (יהושע ח, ט"ג) וַיִּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בְּלַיְלָה הַהוּא ... בְּתוֹךְ הָעֵמֶק, אמר רבי יוחנן: ג, ב] מלמד שלן בעומקה של הלכה. ואמר רב שמואל בר אונאי: גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמיד. שנאמר עתה באתי! – לא קשיא: הא – דרכים, והא – דיחיד.
11. ודיחיד קל? והתנן (מועד קטן פ"ג מ"ח): נשים במועד מענות, אבל לא מטפחות. רבי ישמעאל אומר: אם היו סמוכות למטה – מטפחות. בראשי חרשים בחנוכה ובפורים – מענות ומטפחות בזה ובזה, אבל לא מקוננות. ואמר רבה בר הונא: אין מועד בפני תלמיד חכם, כל שכן חנוכה ופורים. – כבוד תורה קאמרת, כבוד תורה דיחיד – חמור, תלמוד תורה דיחיד – קל.
12. אמר רבא: פשיטא לי: עבודה ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף, מדרבי יוסי בר חנינא.
13. תלמוד תורה ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף, מדרסמכו של בית רבי.
14. תלמוד תורה ומת מצוה – מת מצוה עדיף, מדרתניא: מבטלין תלמוד תורה להוצאת מת ולהכנסת כלה.
15. עבודה ומת מצוה – מת מצוה עדיף, מולאחתו דתניא: וְלֹאֲחָתוֹ (במדבר ו, ז) מה תלמוד לומר? הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, יכול יטמא – אמרת: לא יטמא. יכול כשם שאינו מיטמא לאחותו כך אינו מיטמא למת מצוה – תלמוד לומר ולאחתו: לאחתו הוא דאינו מיטמא, אבל מיטמא למת מצוה.
16. בעי רבא: מקרא מגילה ומת מצוה הי מינייהו עדיף? מקרא מגילה עדיף משום פרסומי ניסא, או דלמא מת מצוה עדיף – משום כבוד הבריות? בתר דבעיא הדר פשטה: מת מצוה עדיף. דאמר מר: גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה.